

Izhaja

vsak četrtek; ako je ta dan praznik, dan poprej.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 20 vinarjev od garmondvrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto 4 krone (2 gl.).

Denar naj se pošilja pod napisom:

**Upravništvo „Mira“
v Celovcu,**

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Leto XIX.

V Celovcu, 28. junija 1900.

Štev. 26.

V a b i l o.

Katoliško-politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem

napravi

v nedeljo dne 8. julija 1900 ob 3. uri popoldne

s h o d

na vrtu nove hiše gospoda Prosekar-ja
v Kotmarivasi,

Na dnevnem redu so: poročila g. državnega poslanca Lamberta Einspieler-ja in g. deželnega poslanca Fr. Grafenauer-ja. Dalje govori o političnem položaju ter o narodnih, gospodarskih in šolskih potrebah ljudstva.

Po shodu bode

Slomšekova slavnost

s sledečim vspehom:

1. Pozdrav. — 2. Petje. — 3. Slavnostni govor. — 4. Petje. — 5. Deklamacija. — 6. Presta zabava s petjem, šaljivimi predstavami itd.

Sodelovali bodo kotmirski pevci.

V slučaju prav neugodnega vremena se preloži slavnost za 8 dni, na nedeljo 15. julija.

Slovenci, pridite v prav obilnem številu na važni shod in lepo Slomšekovo slavnost!

Odbor.

Stopimo s slovenščino v javnost!

Ne dá se tajiti, da smo koroški Slovenci od leta 1848. do danes storili marsikak večji ali manjši korak v gospodarskem in narodnem oziru naprej. Naši nasprotniki uprizorili in napovedovali so nam in nam še napovedujejo boj, boj do popolnega pokončanja našega naroda. Zavdali so nam tudi v mnogem oziru občutljive udarce; a ugonobili nas vendar-le niso do današnjega dne. Še živimo!

Vzroka za to sta dva. Prvi vzrok našega obstoja je modra, vstrajna in živa politika in delavnost naših starih voditeljev in njih edinstvo v izvrševanju narodnega dela; drugi vzrok, da narodno še živimo, pa je neka nam Slovincem prirojena lastnost: posluževanja našega jezika med seboj posebno v verskem oziru. V zadnjem slučaju se bo rabil naš jezik, dokler ne propade zadnja slovenska župnija! To ni dvomiti.

Drugače pa je v političnem življenju. Če rečem, da v tem oziru še popolnoma spimo, rabim najmilejši izraz kritike. Vzroka za to pa sta zopet dva. Prvi vzrok je pač neovrgljivo naša mlačnost in smešno nagnenje k prikupljivosti „štimanim“ narodom. Drugi vzrok pa je „slepa“ pokorščina nasproti vsakemu „šribarju“, katera nam je ostala še iz časov robstva; zatoorej pa živimo do danes samo — za se. Javno smo mrtvi!

Glavni pogoj življenja je kri. Kdor opazuje naše politično življenje, mora žalosten vzdihniti: „Slovenci nimajo krvi!“ Ne samo, da svojo lastno kri zatajujejo, ne samo, da svojih pravic ne tirjajo stanovitno, ne samo, da se v mnogih ozirih svojih pravic ne poslužujejo — neštivilnokrat se zgodi, da tiste svoje može, katerim je ponos biti slovenske krvi, zasmehujejo, črtijo, blatijo in preklinjajo! Dokler se tako godi, nimamo pravice imenovati se — ljudstvo. Smeti je veliko med nami! Skrajni čas je, da začnemo pometati. Kdor ni z nami, je zoper nas. Cel mora biti mož! Žene pa naj skrbijo, da ne bodo vzgajale dece tako, da odrasčena zaničuje svojo mater, in da ne bode pomagala našim nasprotnikom, rezati nam jezik naš iz ust. Matere! Bodite si sveste ne le svoje verske, ampak tudi narodne dolžnosti! Osjter odgovor vas čaka!

Matere slovenske! Na vas leži več kot polovica narodnega življenja in vsa bodočnost vaših otrok — našega naroda! Delo izvršujejo naj može. Može, pravim, ne uklanjale, ne strahopetneži in ne „čuki“! Pokažimo javno, neustrašljivo in stanovitno pri vsakej priložnosti, da smo hrabri bojvniki za sveto našo pravico.

V prvi vrsti naj stopajo slovenski župani. Ti imajo največ opravka z ljudstvom in uradi. Dolžnost njihova je, da se ne le poslužujejo slovenskega uradovanja povesod, ampak tudi branijo pravice občanov pri vsem, kar spada v njihov delokrog, kot

narodni zastopniki. Žalibog, preveč jih je še, ki dobijo v tem slučaju „kurjo polt“; a kdor noče, naj gre! — Kdor pa ne zna, temu se naj pomaga, bistrih glav nam ne manjka. — V drugi vrsti naj stojijo krajni šolski sveti. Tukaj presneto slabo izgleda pri nas na Koroškem. „Tri so dobre reči“ in menim, šolskih svetov, ki slovensko uradujejo, na Koroškem tudi ni več. Vsi drugi so taki, kakor bi ne imeli biti. Ta pravica potrebovala je hud boj in kaže se, da jo hočemo še tam, kjer je, za slepo naklonjenost zopet opustiti. Je že res, da si pridobi in ohrani šolski svet z nemškim uradovanjem naklonjenost višjih krogov: a dosegli bomo s tem tudi gotovo — narodno smrt. Sitnosti si taki šolski sveti že prihranijo, ne pa šolskih stroškov; vrh tega pa so še kočček — podlage tujčevi peti. Le tisti je pravi mož naš, kateri je v očeh naših renegatov „nadlegovalec“ oblasti. V srednji Koroški so taki može na levem bregu Drave.

V nekež zadnjih števil k našega „Mira“ bral sem, da je n. pr. g. okrajni glavar beljaški se izjavil, da mu slovensko uradovanje ne dela nobene nadlege, če se ga podrejene mu oblastnijske poslužujejo. Mogoče, a vere mi manjka! Gospod renegat Oraš je v deželnem zboru pri šolske razpravi drugače povedal. Taki „može“, kakor je ta, zaslužijo prav slovesen — pogreb. — Za šolskimi sveti so dolžni stopiti v javnost s slovenskim dopisovanjem tudi društva vsake vrste in zasebniki. Prve imajo navadno več duševne in denarne moči in so vsled tega v položaju, storiti svojo dolžnost nasproti Slovincem. Pri zasebnikih je večji križ, ker jim manjka ne toliko volje, kakor v mnogih slučajih zmoglosti, ker niso se učili v šolah svojega jezika toliko, kakor je treba. Ta nedostatek se ne bo odpravil tako dolgo, dokler ljudstvo slovensko ne bo jenjalo s prošnjami in začelo z zahtevami za pametne slovensko-nemške šole, začelo z rezkim zahtevanjem svojih pravic. Ne bo se ta krievica odstranila, dokler ne bodo začeli naši slovenski učitelji v slogi z ljudstvom misliti in delati za ljudstvo, iz katerega so, in dokler si ne bodejo svesti svojega pomena in svojega poklica — v ožjem pomenu besede — na Koroškem. Kaj hočejo na Koroškem brez njih začeti? Taktične razmere in prevelika podrejenost pa sta krivi, da se naloži našim učiteljem dvojno breme — a le eden mesec; ena pravica in dvojna dolžnost.

PODLISTEK.

Naše romanje v Rim.

(Piše Fr. Ks. Meško.) — [Dalje.]

Življenje na Laškem.

Ljudje v Rimu in tudi drugod na Laškem so mi v obče simpatični. Nekaj lahkega, elegantnega imajo. Na drugi strani so spet včasih preveč vsiljivi. Vse ti hoče prodati — seveda ceni vsako stvar polovico predrago. In za teboj bode lazil, dokler kaj speča. Tudi natakariji so še kaj prijazni. V gostilni „Benedetti“ na „piazza del popolo“ so se kmalu naučili: „Lahko noč!“ Le precej počasni so. In po denarju hrepene kakor lačen po kosu kruha. No, lačni so Lahi v obče. Kako tudi ne, saj ne delajo. Umazani fantki živé menda le od „soldov“, ki jih dobijo od tujcev. Po ulicah preobračajo po cele četrt ure kozolce, ako upajo, da dobé kak sold. Roko ti moli nasproti vsak, a ne reče navadno nič. Opazoval sem to beračenje tudi pri otrocih iz boljših družin. Drugi se živé le od prodajanja pomeranč. In kako kričé! V Rimu sem našel brž le enega fanta, ki ni zarjul, ko mi je ponujal pomeranč...

Po ulicah kar mrgoli prodajalcev raznih časnikov. Pred našim hôtélom je ves božji dan stopala enakomerno gor in dol neka ženica, kričeč neprenehoma: „Il mesečero!“ To vpitje in pa uprav huzarske brke, ki so se bohotno šopirile pod noskom Lahinje, so me res zanimale. Dalje je sedel tam ves dan tudi mlad mož. Prodajal je razglednice

in o tem se je živel. Poprej je bil mehanik. A stroj mu je odtrgal levico. Zvečer, ko je večina naših ljudi že odšla, je prišel v našo sobo. Tam smo mu stlačili v žepe ves kruh, ki je ostal. Kako je bil mož srečen in hvaležen.

Na vsakem večjem trgu in v imenitnejših ulicah vidiš fantke in može in starce, oborožene s krtačami. Ti snažijo obutelj — opoldne pa za obed beró ob oglih časnike. Ako vidi tak človek božji, da imaš prašnate šolne, bode bežal za teboj četré ure. Če se mu smejiš, se smeji tudi on. Če mu rečeš, da je nadležen, te sicer pokorno posluša, a za teboj vendar-le gre. Človek mora paziti na noge, če kje stoji. Sicer pride snažitelj ter kar začne drgniti obuvalo, ne meneč se, kak obraz naredi tujec k temu.

Imenitno je proti večeru življenje na „korsu“, v ulici, ki se pričinja na „piazza del popolo.“ Tu se zbere ves imenitnejši rimski svet. Seveda potrebuje človek lepo ped časa, predno se prerije skoz to množico od enega konca ulice do drugega.

V Rimu se dela vse na ulici: črevljari sedé pred pragom ali na pragu svoje delavnice, drugi spet kje v kotu kake veže. Kuha se na ulici. Kdor hoče imeti dobro vino, mora iti v kako prav slabo „oštarijo“. V teh, oziroma pred njimi, sedi vse skupaj in zmešano: Kak general poleg mestnega postopača. In gotovo drug drugemu nista nadležna. Pri nas je pač malo drugače. In koliko pomaranč se olupí in pojé na ulici — in to delajo vsi. Ko bi začel n. pr. v Celovcu na ulici lupiti in jesti jabolka, bi ljudje baš čudno gledali...

Z mlekom se preskrbujejo Rimljani na krasen način. Zjutraj priženó kmetje kozice pred hiše.

Tam jo podojé — n. pr. pol litra. In Lah jadra z živalico dalje... Pri tem mleka vsaj ne morejo ponarejati...

Pri sv. Očetu!

Eden najkrasnejših dni — če ne obče najkrasnejši — mojega življenja je bil 29. april t. l., pri sv. Očetu, ko sem imel veliko srečo, da sem klečal pred tem velikim, občudovanjem vrednim in res od vsega sveta občudovanim starčkom, ko sem mu poljubil prstan in svetinjo v šolnih!

Vstop k avdijenci je dovoljen seveda le onim, ki dobé posebne vstopnice. Te so različne. Rudeče — kdor ima to, mora stati. Rumene — lastniki teh sedijo. In sive — kdor dobi to, sedi in sme iti potem k poljubu. Ljubljanski romarji smo dobili teh 10, če se ne motim. Sedeži so ravno pred altarjem, ločeni v velikem polkrogu od prostora za sv. Očeta in škofe. Prvo klop so zasedli Dunajčani, drugo mi. Nam na levi je bil z rudečim prtom ogrnjen oder, kjer so se zbrali rimski plemenitaši, posebno dosti gospej.

Čakali smo precej časa. Enkrat proti enajstim je nastal nemir po cerkvi. A nič še ni bilo — le neke zastave so prinesli. Po enajstih pa začne vreti spodaj pri glavnih vratih. Tam v bližini prinesó skozi neko kapelico sv. Očeta — tega velikega jetnika, ki nikdar ne prestopi praga vatiškanskega in cerkve sv. Petra.

Po cerkvi zagrmi, kakor bi mogočen vihar vzvalovil morja vodovje ter bi to pluskalo ob skale. 25.000 ljudi in vsi vneti ljubezni, vneti občudovanja, vneti navdušenja za Leona — kako so ga pozdravljali, kako so mu navdušeno klicali nasproti

Mi prav dobro vemo, da slovenski učitelji ne uživajo „zlatega veka“ v marsičem; a jim pomagati ne moremo, dokler ne pomagajo oni nam. Mi smo zoper sedanjo šolsko upravo, ne zoper naše učitelje, dokler ne žalijo verskega in narodnega prepričanja ljudstva. Kdor misli in dela drugače, ne dela prav. Čudimo se pa, čemu naši učitelji ne nastopijo zase z ravno tako moško odločnostjo pot do svojih pravic, kakor se godi to od njih strani nasproti nam Slovincem žalibože le prevečkrat. Dokler duhovniki, učitelji in ljudstvo ne postanejo „accord“, se ne zboljša nobena razmera v deželi, če tudi dobi naš deželni zbor še „socije“ kot poslance. Zgodi se prvo, užival bo tudi Slovenec v javnosti svoje pravice in blagostanje dežele bo rastlo — vladal bo mir. Začetek „pravično narodne akcije“ donašal bi slovenskim učiteljem marsikatero kisko jabelko; to se ve. Kričali bi nasprotniki morda celo: „na križ ž njimi“, a brez njih vendar ne gre. Slaščic pa tudi sedaj ne jedó. — Slovenještajerskim učiteljem se ne godi dosti bolje; a svojega ljudstva vendar ne zapustijo. Deželne meje pa niso s krvjo zarisane! Torej razlegaj se glas: „Stopimo s slovenščino v javnost“ — prej ko splava zadnji Slovenec po Dravi. *Franjo.*

Slomšekova slavnost celovških bogoslovcev.

Slovinci praznujemo letos stoletnico rojstva enega najslavnejših, najbolj zasluženih slovenskih mož, knezoškofa A. M. Slomšek-a. Kdo bi mogel primerno oceniti in naštetiti vse zasluge tega odličnega slovenskega domoljuba! Slomšek, ta naša dika, naš ponos, pa se je učil in vzgojeval v celovškem duhovnem semenišču, tu je blagosloveno deloval kot duhovni voditelj (špirtuval) bogoslovcev, tu se je pričelo tudi njegovo tako vzorno, tako požrtvovalno in lepih sadov polno delovanje za slovenski narod!

Prav primerno je torej bilo, da so naši slovenski bogoslovci proslavili Slomškovo stoletnico s posebno slavnostno akademijo, ki se je vršila v četrtek dné 21. junija. Akademija se je zvršila nad vse krasno in imenitno, bila je vredna proslava tako imenitnega moža. Ni se samo dobro pridruževala prejšnjim lepim slavnostim bogoslovcev, marveč visoko jih je nadkriljevala. — Dvorana je bila lepo okinčana z zelenjem in podobami; na sredi je visela Slomškova slika. Na dvorišču je plapolala velika cesarska in koroška zastava.

Udeležba zunanjih gostov je bila zelo velika. Na čelu njim je bil nekdanji učenec Slomškov, častitljivi naš starosta, mil. g. prošt tinjski, Lovro Serajnik, vitez reda železne krone itd. Bila sta navzoča tudi redka gosta: slovenska duhovnika iz beneške Slovenije, č. gg. kaplana P. Ker iz Čenebole in Iv. Kruder iz Prosnida. Dalje so prihiteli na slavnost p. n. gg.: dekana Šašel in Bizer; komendator Šervicelj; župniki: Seebacher, Šumah, Sablatnik, V. Krejčič, Žak, Hüttner, Drunecky, Fric, Hutter, Ebner; provizorji: Trunk, Singer, Rippl, Hrabar; kanonik Weiss; kaplani: Serajnik, Meško, Mlinar. Bili so navzoči sevé celovski slovenski duhovniki, v kolikor niso bili po opravih zadržani. Izmed drugih rodoljubov so prišli gg.: Schrey,

svoje slavoklice. Razni jeziki — razni narodi: Francozi, Belgijci, Mažari, Lahi, Čehi in mi Slovenci, ki v navdušenju in ljubezni pač nismo zastali za drugimi narodi, ampak smo jih še prekosili!

Tisoč in tisoč rok se je vzdigovalo naproti sedežu, ki se je visoko nad glavami množice gibal gor po baziliki in v katerem je sedel sv. Oče. Tisoč robcev mu je plapolalo pozdrave, tisoč in tisoč src mu je bilo nasproti v neomajeni in neomahljivi zvestobi in ljubezni. Tisoč in tisoč oči se je porosilo, krepki možje so plakali kakor otroci.

In tudi sv. Očeta je ganila ta ljubezen vernih ljudstev. V jasnem, bistrem očesu se mu je prikazala solza. S tresočo roko si jo je utrlil...

Sv. Oče je moral poprej biti mož srednje velikosti. Sedaj je seveda upognjen — ni čuda, saj leži za njim 91 let, čas, ki ga preživi le malo zemljanov; za njim leži življenje polno dela in skrbi, polno trpljenja, življenje polno preganjanja, življenje prepolno žalosti in bridkosti!

Oblečen je sv. Oče v popolno bel talar, le rame mu je ovijal rdeč hermelin. Na celi poti do altara je blagoslavljal ljudstvo. Njegovo visoko nad sedež povzdignjeno roko smo od našega prostora najpoprej razločevali. Papež sam se ni razločno videl iz prestola. Tako sredi cerkve je bil spreved, ko smo zagledali, kako sv. Oče počasi vstaja ter stoji blagoslavlja... In narodi so mu vriskali nasproti... (Konec prihodnjč.)

Podpirajte družbo sv. Cirila in Metoda!

dr. Janežič, Scheinigg, dr. Sket, Apih, Treven, Legat, dr. Kraut, Sadnikar, Čare, Kramar, Kuhar; z dežele gg.: notar Svetina; posestniki Božič, Kogelnik, Štih, Kraut, poleg mnogo drugih. Udeležilo se je slavnosti tudi častito vodstvo bogoslovja: č. oo. jezuitje vodja Pacher, Heggen, Danner, Volbert, Guglberger, Widmer. Navzoč je bil tudi g. Habisch.

Slavnost je pričel dobro izurjeni moški zbor z Nedvedovo „Domovino“ in kar prva točka je pokazala, da se nam danes ponuja lep užitek. Predsednik akademije, g. J. Maierhofer, s prisrčnimi besedami pozdravi vse došle goste, zlasti g. prošta Serajnik-a in gospoda iz Benečije. Nato so sledile druge točke dobro sestavljenega vsporeda. — Slavnostni govor je govoril prvoletnik gosp. Fr. Cukala. Predmet mu je bil: „Ljudska šola po Slomškovih nazorih“. Mladi gospod je govoril ognjevit, s krasno besedo, ter je žel za govor mnogo zaslužene pohvale. Govor objavimo v celoti. — Z globokim čutom je g. Iv. Hornbök deklamoval prekrasno S. Gregorčičevo pesem: „Blagovestnikom“. Pesem se odlikuje po lepi vsebini in krasni obliki. Deklamovala se je zelo dobro in segla vsem navzočim v srce.

Jako častno so izvršili svojo nalogo pevci. Moški zbor je pel poleg že omenjene še pl. Zajcev „Večer na Savi“, kvartet pa Ipavcevo „Oblaku“ in narodno „Ločitev“. Posamezni glasovi so bili čisti, pelo se je točno, na občo zadovoljnost vseh gostov. Zajcev „Solčni izhod“ sta pela gg. Arnuš in Poljanec uprav mojstersko, spremljal ju je na harmoniju g. Mergl. Tu smo občudovali zlasti gromoviti bas g. Arnuša. Petje spretno vodi g. Vidovič.

Nekaj novega, za naše razmere izvanrednega, je bil nastop tamburašev. Gg. bogoslovci so si letos ustanovili tamburaški zbor, držeči se pri tem gesla, da treba prijetno družiti s potrebnim. V prav kratkem času so se tamburaši uprav temeljito izvežbali in kar s prvim nastopom v javnosti so dosegli popolen uspeh! V tamburaškem zboru sodelujejo gg.: Vidovič (berda), Poljanec (I. bugarija), Lavrine (II. bugarija), Ozvatič, Božič (bisernice), Hornbök, Cukala, Serajnik, Tevel (bračasi). Vodil jih je g. Mergl. — Tamburaši so udarili najprej „Lepa naša domovina“. Kar prva točka se je burno odobravala in dodati so morali še en komad. Dalje so zasvirali „Šopek slovenskih narodnih pesmij“, in „Koračnice“. G. Mergl je sviral na goslih — in sicer na eni struni! — Kuhačevo „Melodijo bosanskega goslarja-berača“, s spremljevanjem bugarije in berde. Pokazal je v tem svojo uprav mojstersko dovršenost. — Ob koncu so morali tamburaši na občno zahtevo dodati še več komadov. Zaključili so, burno odobravani, s cesarsko pesmijo, katero je vse stojé poslušalo.

V sklepnem nagovoru se je g. Maierhofer kratko zahvalil za obilno udeležbo in podporo. Brzobjavne pozdrave so poslali lvovski in mariborski bogoslovci ter pravoslovci O. Hlavnik. Svojo odsotnost sta opravičila gg. kaplan H. Pičnik v Pliberku in trgovec J. Ivanetič.

Splošna sodba vseh udeležencev je bila ta: Slavnostna akademija je bila častna proslava Slomškovih stoletnice, bila je izreden užitek za vse! Čast in hvala za to gg. slovenskim bogoslovcem! Živeli!

Politične stvari.

„Nemški posredovalni jezik“, — to je najnovejša zahteva v „gemeinbürgschafti“ zbranih Nemcev. Načelniki nemških strank so namreč sestavili pri svoji zadnji konferenci spomenico, katero so izročili ministerskemu predsedniku. Glavna točka kot prvi pogoj nemških zahtev je priznanje nemščine za „posredovalni jezik“ v Avstriji. Vendar ne zahtevajo tega za Galicijo, Bukovino, Dalmacijo in laške Tirole. Dobro vedó, da bi pri Poljakih, Hrvatih in Italijanih slabo naleteli s svojo nesramno zahtevo. Le Čehi in Slovenci naj bi bili tako potrpežljivi, da bi se jim udali. Bomo videli, če se ne motijo. Seveda je nemška zahteva za nas Slovence kratkomočno nevsprejemljiva! Levica se je v tem udala zopet žuganju Schönererja, ki gori za nemški „državni jezik“. A če bi tudi to dosegli, vendar Nemci niso zadovoljni. Zahtevajo potem, naj se odloči Galicija od Avstrije, da bi v drugih deželah imeli vso moč nad Slovani.

Koncem tekočega meseca uveljavi vlada s pomočjo paragrafa 14. šestmesečni budgetni provizorij za dōbo od 1. julija do 31. decembra. Ob enem se bo pa vlada v dotični naredbi pooblašala, da sme najeti 50 milijonov kron začasne dolga za izvedbo najnujnejših investicijskih del, kakor so tržaško pristanišče, pomnožitev voz državne železnice in dunajska bolnica. Izvedba večjih investicijskih del mora za sedaj izostati, ker parlament ni dovolil potrebnega kredita. Z drugo železnično zvezo s Trstom torej letos ne bo še nič.

V Pragi se je dné 17. junija osnoval „češki narodni svet“, ki ima namen združiti razne

stranke za skupno narodno delo. Pristopili so Staro-in Mladočehi, narodni socijalisti in zastopniki iz Moravske. Radikalci in konservativni veleposestniki se shoda niso udeležili.

Češki državni poslanci marljivo prirejajo shode in poučujejo narod o zadnjih dogodkih v državnem zboru. — Izmed nemških poslancev se je oglašil Grabmayr v Meranu. Njegov govor dá mnogo opravka listom, ker nikomur ni ustregel, ne svojim somišljenikom, ne nasprotnikom.

V Mnichovem Hradištu je bil dné 24. junija velikanski tabor vseh čeških strank; udeležilo se ga je nad 60.000 ljudi. Shod je protestoval proti predlogu nemških poslancev za nemški kot posredovalni jezik ter se izjavil proti jezikovnim naredbam Körberjevim. Za red je skrbelo 11 vladnih komisarjev in 80 orožnikov.

Dopisi.

Slovinci! Zakurite na večer 6. julija v čast slovanskima apostoloma sv. Cirilu in Metodu po vseh slovenskih gorah in planinah prav mnogo kresov.

Iz Rude. (Nadučitelj K. Markec †) Pretečeni teden je nam prinesel veliko žalost. Nemila smrt je nam naenkrat pobrala občespoštovanega in ljubljenega nadučitelja, g. Klementa Markeca, ki je dné 13. t. m. v 62. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspal. V torek, 12. t. m., je imel rajni še šolski nauk ter se je zvečer še kratkočasil v krogu svojih prijateljev, v sredo zjutraj pa ga je zadela srčna kap in je umrl tako hitro, da nekateri niso hoteli verjeti, da bi bil umrl naravne smrti. — Njegov pogreb na dan sv. Vida je bil lep in slovesen; na pokopališče ga je spremljevalo šest duhovnikov, več učiteljev, učenci, njegovi sorodniki, ruški gasilci in veliko število faranov. Na grobu so govorili domači gospod župnik ganljive besede, opozorili na zanimivo pa tudi izgledno življenje rajnega in posebno učence opomnili, naj nikdar ne pozabijo svojega pridnega učitelja, pri katerih besedah so se ti kar na glas začeli jokati. Učitelji so zapeli potem še lepo nagrobnico. Rajni je služil dve leti v Šmihelu na Krki, šest let v Črnečah in 15 let na Rudi. Bil je značajan katoličan, zvest Slovenec in izgleden učitelj. Časten mu spomin!

Iz Rude. (Prememba posestev.) Kašprilovo posestvo na Gruši, cenjeno na blizo 2000 gld., bode 6. julija pri sodnji v Velikovu po dražbi prodano; najmanjša ponudba je 1335 gld. 24½ kr. — Kotnikovo posestvo na Višnjaški gori, 14 oralov sveta, je pred par meseci kupila baron Hellendorfova gospoda za 2300 gld.

Iz Črneč. (Ugovarjamo!) Ob svojem času ste tudi našo šolo omenili med tistimi, ki so sprejele „Judežve groše“ nemškega „šulferajna“. K sreči smo v stanu, to pomoto popraviti. Črneška šola ni prejela niti beliča podpore od ponemčevalnega društva „Šulferajn“. Ako je bil kdo „drug“ podpore potreben, ter jo je sprejel, za te mi ne moremo! Bodite tako dobri in oskrbite „slavnim“ Črnečam zopet pošteno ime!

Iz Grebinja. („Agitationsmittel.“) Tudi tukaj se je po zimi osnovalo nemško (!) pevsko društvo, in sicer s pomočjo g. St.-a. Napravili so zborovanje za ustanovitev tega društva pri „Hornnerju“. K shodu so prišli tudi nekateri Velikovčani, med njimi župan Pinterič. Ta nagovori in pozdravi novo društvo rekoč, naj služi za „Agitationsmittel“ (!) t. j. kot pripomoček h rogoviljenju za bližajoče se nam prihodnje volitve (!), in naj se nemški duh s pomočjo tega društva tukaj v Grebinju bolj povzdigne. — To torej naj je namen novega društva! To je pa res čudna potreba, da pridejo hujskati in rogovilit sem v Grebinj taki nepoklicani! Samoumevno je, da je tak namen g. St.-a, razkačil, da je od društva odstopil in izjavil, da noče služiti za take namene, ki se izražajo za sredstvo nemške agitacije, ker je on Slovenec. To kaže, kaj vse napravljajo naši zagrizeni nasprotniki zoper nas!

Iz Krčanj. (Dražba — slika gospodarskih razmer.) Dne 30. junija bo pri velikovski sodnji dražba kar osmih posestev naše občine, namreč: 1. Rakavceva kmetija (cena 9463 kron); 2. Gavanov hrib (brez poslopja, cena 2116 kron); 3. Ruprehtova kmetija (5064 kron); 4. Bukovnik (brez poslopja, 4968 kron); 5. Vušovnik (brez poslopja, 4738 kron); 6. Dabanova kmetija (5671 kron); 7. Potemuš (brez poslopja 2041 kron); 8. Klančnikova planina (brez poslopja, 764 kron). — Vsa ta posestva, ki pridejo ob enem na boben, so cenjena skupaj na 34.829 kron. Toži nek Janez Wolfbauer v Štainzu. — Vsa zgoraj zaznamovana posestva, razun onih pod št. 2. in 8., so bila nekdanj kmetije, na katerih so stanovali kmetje z obitelji. Na Ruprehtovi je bil še pred 40. leti bogat kmet, ki je kupil za cerkev na Krčanjah veliki zvon, okoli

24 centov težak, ki je stal gotovo čez 3000 gld. Kmetije pod št. 4., 5., 6., so se prodale še-le v letih 1886. do 1890., a so sedaj paše za živino in zverino, ter so, kakor sploh vse navedene, lastnina Nemca Franca Knafl-a, p. d. Strassenwirta pri Treibach. Ta veleposestnik, ki je menda zelo zadolžen, ima prostovoljno ali neprostovoljno navado, da mora biti vedno zarubljen. Že večkrat so bila njegova posestva in ves inventar zarubljeni. On sam pripozna, da mora skoro vsako leto 3 do 4000 gld. stroškov plačati. Velika škoda je za našo faro, da se potapljajo zaporedoma kmetije v tujčevo last. Kdo jih bo zdaj mogel kupiti drugi kakor baron, ki bo nasadil les in redil zverino, ki se bo pitala po naših poljih ter nam pojedala težko pridelano žito, kar se godi tudi sedaj. Da, le prejasno kaže se nam že sedaj, da se bodo v 50. letih potopile do malega vse naše kmetije v oblast in deloma v last baronov in grofov, ako ne bo pomoči od mero-dajnih krogov! Tudi lovska postava se pri nas tako strogo izvršuje, da zverine niti od škode ne bomo smeli odpoditi brez kazni! — d.

Iz Grabštanja. (Strela) udarila je v pondeljek dné 18. junija v Sepcu v Podlemovo hišo. Pogorela je hiša in skedenj ter tudi Melharjev veliki skedenj in kovačeva uta za ogle. Grabštanska požarna bramba je bila hitro na mestu. Pomagal ji je gasiti tudi močni dež. Pri Podlemu ostali so v ognju štirje prešiči. Pogorelci so bili vsi dobro zavarovani.

Iz Medgorij. (Zahvala.) Naš častni občan, občespoštovani gosp. Št. Fr. Bayer, župnik v Pokrčah, je daroval spet, kakor vsako leto, za uboge v naši občini 20 kron, katere smo vložili na obresti pri slovenski hranilnici v Celovcu. Dozdaj znašajo darovi naših častnih občanov že 490 kron, za katere naj jim bo tem potom izrečena najpristrénejša zahvala. Preč. g. župnik Bayer se posebno zato zaslúži našo zahvalo, ker je rodóm Čeh „z dušo s telom“, in je prišel med nas zatirane koroške Slovence, da nam pomaga v boju proti ošabnim in prevzetnim nasprotnikom, da nas budi in navdušuje za národne pravice. Naša občina pa je ponosna na vse svoje častne občane, kateri ji dejansko pomagajo, kakor navedene številke kažejo, nositi težko breme občinskega davka za uboge. Oni so kot častni občani izvoljeni ne le samo od občinskega odbora, ampak po prizadevanju naših nasprotnikov samih potrjeni od visokega deželnega odbora!

Iz Loč. (Podružničen shod.) V nedeljo dné 24. jun. je imela marljivo delujoča podružnica sv. Cirila in Metoda za Beljak in okolico tukaj v gostilni pri „Grometaru“ svoj letni občni zbor, ki se je prav lepo in dobro obnesel. Udeležba je bila precej dobra; onim zaspancem, ki so ostali doma, je lahko žal, da niso prišli. Načelnik Wutti je prisrčno pozdravil vse došle ude. G. Jan. Graber je poročal o delovanju podružnice v minulem letu, g. Knafelc o denarnem stanju. Za zastopnike pri veliki skupščini so se izvolili gg. dr. Kraut, Knafelc in Marković, in potrdil se je dosednji vrlo delujoči odbor. — G. dr. Kraut je na to govoril krepko in navdušeno o národnosti v občé, o naših národnostnih razmerah posebej. Njegove ognjevitte besede so vsem navzočim segle globoko v srce. O pravi in laži-omiki, o pomankljivostih naših sedanjih šol je govoril g. tajnik Rozman. I njegov govor se je živahno odobral. — Po govorih se je pričela šaljiva licitacija v korist družbe. Licitacija je povzročila mnogo smeha in kratkočasje. Vrli štebenski pevci so tudi pri tem zborovanju pripomogli z lepim petjem mnogo k lepemu uspehu! Slava jim! —

Iz sv. Višarij. (Romanje.) Dné 18. t. m. so dospeli semkaj romarji iz dravske doline (okrog 300 oseb), iz krške doline (180 oseb) in iz Srednje Štajerske (100 oseb). Prvi so prišli s posebnim vlakom. — V nedeljo dné 24. junija so dospeli semkaj skupno romarji iz skočidolske in dravske fare, vkup do 150 oseb, pod vodstvom spoštovanega svojeda župnika g. Ant. Gabron-a.

Od Zile. (Pri zilski železnici) začeli so v novjšem času pri nekaterih rečeh prav po nepotrebnem varčevati. Tako nadomestujejo zdaj železniške uradnike s čisto navadnimi ljudmi, kateri bodejo samo za največjo silo zamogli opravljati svoj posel. Tako bode n. pr. na postaji Goriče-Borlje opravljala službo postajnega načelnika žena nekega zanaprej tu stanujočega železniškega uradnika. Ker taki ljudje ne znajo delati in voditi različnih računov, brzojaviti itd., tako so napravili zdaj pri postajah telefone, po katerih se bodejo povedale vse potrebne reči v Šmohor, oziroma Podklošter. Tu se bodejo še le napravili različni potrebni računi in spisi za vozno blago, od tu proč se bodejo še le odpošiljali razni brzojavi ali telegrami, ki se bodejo od podrejenih postaj sem po telefonu sporočali. Na prvi pogled bi se moglo to komu še precej praktično in pametno zdeti, vendar pa ima to svoje velike slabe strani. Spomnimo se n. pr. le slovanskih ali drugih nemških brzojavov, ki pridejo od drugod sem, ali se pa od tu proč oddajajo.

Uradniki ali nastavljenici teh jezikov niso zmožni in ako so se dobile že zdaj, ko je prišel brzojav čisto sem, včasih prave spake od brzojavov, tako zdaj sploh ne bode več mogoče slovenski brzojaviti, ker nemški nastavljenici po telefonu došlih, drugojezičnih brzojavov ne bodejo zastopili. Druga slaba stran je, da zdaj naprej brzojavi za navadno ne bodejo več ostali tajni, ker se morajo vsaj zdaj od začetka tako močno v telefon kričati, da se lahko celo zunaj postaje zastopijo. Pa tudi sicer pri sprejemanju in oddajanju blaga se bodejo gotovo pokazale različne sitnosti in ovire. In kaj si bodejo s tem pri železnici prihranili? Morebiti kakih dva tisoč goldinarjev, ali pa še to ne, in to pri tako velikem podjetju in s takimi slabimi posledicami! Modrejši bi gotovo bilo, da bi železnice, ki so že zidane, opravljali prav, kakor se spodobi, sicer pa ne tako tiščali na zidanje novih železnic, katerih se ljudstvo itak večinoma le boji, ker zgubijo navadno po njih veliko zaslužka, pri katerih pa mora država še vsako leto jako veliko tisoč goldinarjev doplačati.

Novičar.

Na Koroškem.

(Ciril-Metodov dan.) Približuje se nam zopet dan slovanskih blagovestnikov, sv. Cirila in Metoda. Pomenljiv dan za nas! Naj bi se ga povsod spominjali verni Slovenci, naj bi pošiljali ta dan prav vroče prošnje h nebu, da Vsemogočni na priprošnjo sv. solunskih bratov vendar enkrat podeli našemu od vseh strani tlačnemu národu boljših časov! — Naše kmete še posebej tudi na tem mestu opozarjamo in prosimo, da po vseh naših gorah in hribih v predvečer godú, t. j. 6. junija zvečer, zažgó prav obilo kresov. Kresov mogočni svit pričaj, da Slovenec tudi na Koroškem še živi! — Po mnogih krajih nabirajo ta dan Ciril-Metodove darove za našo šolsko družbo. To lepo navado priporočamo tudi našim bralcem in jih vabimo, da položé vsak svoj dar na altar domovine v prid naši vzgledni „Národní šoli“!

(Nemško kresovanje.) Žgati kresove ob godu sv. Janeza Krstnika je stara verska navada. Pred leti to nihče ni smatral za — národno demonstracijo. Še-le nemški nacionalci so dali temu običaju nek nemško-národen in tudi političen značaj in sedaj n. pr. na Koroškem zažigajo te kresove — „Südmarkine“ podružnice. Zgodilo se je to na več krajih. V Celovcu bi se imel žgati kres že 23. jun., a se je zgodilo zavoljo slabega vremena še-le 24. jun. Ljudstva se je zbralo tam precej. Nekdo je kres zažgal že popoludne in oddelek požarne brambe ga je moral gasiti. Zvečer pa so morali porabiti precej petroleja, da je zopet gorel. Tako poroča „K. W.“ Slavnostni govor je imel znani urednik Lakner. Druga nesreča se menda ni zgodila.

(Neurje.) Hudo neurje smo imeli, kakor že zadnjič omenjeno, dné 18. t. m. Pri Mostiču je napravila toča precej škode po vrtovih in polju. — V podjurski dolini so imeli isti dan hudo točo v Dobu, Ledu, Gorenčah, Švabeku. Dalje je padala toča med Dobrovasjo in Železno Kaplo ter po mnogih drugih krajih. Trpela so žita in sadje. — Tudi na gozdanjskih hribih je povzročila toča mnogo škode. Trpele so zlasti vasi: Zgornji in Spodnji Skoparji, Labernavas, Zgorjnjavas, Črešnje itd. Poljski pridelki so po nekod čisto uničeni. — Dobro bi bilo poskusiti streljati zoper točo, kakor delajo drugod.

(Celovške novice.) Dné 22. junija zvečer se je hotela v „Lendu“ vtopiti 16letna tovarniška delavka A. R. Dva vojaka 7. pešpolka sta jo še pravočasno potegnili iz vode. Po noči 22. junija je padla v „Lend“ neka pijana oseba. V hladni vodi se je kmalu stregnila ter vpila na pomoč. Še o pravem času so jo potegnili iz vode. — Tukajšnji oddelek 7. pešpolka je dné 24. t. m. s slovesno službo božjo obhajal spomin bitke pri Kustoci.

(Na celovski gimnaziji) bode sklep šolskega leta v soboto dné 7. julija. Ustmeni zrelostni izpit se prične dné 9. julija, vsprejemne skušnje za novo vstopivše učence bodo dné 16. in 17. julija. — Rojake opominjamo, da skrbé za slovenski dijaški naraščaj in da mladino podpirajo pri vstopu v srednje šole. Opozarjamo tudi na oklic glede vsprejema v kn.-šk. „Marijanišče“ katerega smo objavili v zadnji številki.

(Drobiž.) Razstavo sadja bodo napravili v jeseni v Volsbergu. — Za prvega zdravnika nove otroške bolnišnice v Celovcu je imenovan dr. K. Folger, rodóm Mariborčan. — Celovski tiskarji bodo obhajali dné 1. julija 500letnico rojstva Gutenberg-a, iznajditelja tiskarstva. — Na šoli v Spod. Dravogradu je razpisano mesto učiteljice do 10. julija. Znanja slovenščine ne zahtevajo in vendar bo morala poučevati večinoma slovenske otroke! — V Milstatu je v jezeru utonil natak A. Haider.

Po drugih slovanskih deželah.

(Osebné novice.) Slovanska pisateljica in bivša učiteljica pri Sv. Jakobu v Slov. goricah, gđe. Marica Strnad, ki je odšla lani na Rusko, napravila je tam učiteljski izpit za poučevanje nemškega jezika za vse razrede ženskih gimnazij ter za nižje razrede moških gimnazij. Takoj nastopi rusko državno službo. — V Slov. Gradcu je umrl 11. junija pozlatar Lindemayer. Dné 15. t. m. je umrl tam veleposestnik in tovarnar Ivan Kac. Bil je dober Slovenec in izredil je svoje otroke v odločno slovanskem duhu. — V Škofji Loki je dné 24. t. m. po daljšem bolehanju umrl tamošnji gosp. mestni župnik Iv. Tomažič, star 59 let. N. p. v m.!

(Veliko neurje.) Po mnogih krajih naše domovine so imeli v zadnjem času hudo neurje z navli in točo. Škoda je po nekod ogromna. Dné 18. t. m. je neurje uničilo vse poljske pridelke in sadje v celi fari Zavodna v Šaleški dolini tako, da je pričakovati bede, kakršne ni pomniti od vekov. Pomoč od države, dežele, okrajev, občin je potrebna. — Iz Dolenja na kranjsko-isterski meji se poroča, da je bil ondi dné 18. t. m. siloviti vihar, takimenovani vrtinec. Razsajal je tako strašno, da je razkril 14 hiš popolnoma in izruval do 100 in več let stare orehe. Sadno drevje je vse uničeno. Škode je okoli 300.000 kron.

(Drobne novice.) Veliko Prešernovo slavnost so priredila ognjegasna društva v rojstni vasi pesnika, v Vrbi na Gorenjskem, dné 17. t. m. — V Spod. Logatcu snujejo zvezo notranjskih mlekarjskih združenj. — Mariborsko porotno sodišče je obsodilo 24letnega Jos. Gošnjaka iz Kebla v smrt na vesalih, ker je dné 22. aprila t. l. v Zgor. Novi vasi, kjer je služil za hlapca, zahrbtno napadel Fr. Gracaja ter mu s sekuro razlal glavo. — Pravosodno ministerstvo je nakazalo 12.000 gld. za popravo ljubljanskega gradu, da se zopet priredi za kaznilnico. V novem justičnem poslopju je namreč odmerjeno premalo prostora za jetnike. Res čudno, da so poslopja premajhna, še predno so zgotovljena!

Iz slovanskega sveta.

(Časnik — zastonj.) V Varšavi na Poljskem mislijo izdati za revne ljudi časnik prvi dve leti popolnoma zastonj, pozneje pa samo za neznatno naročnino. Da bi stroški ne bili preveliki, bode moral vsak naročnik sam hoditi v upravištvu po list.

(Češko časnikarstvo) je na pariški svetovni razstavi častno zastopano. Zavolj pomanjkanja prostora so na razstavi izloženi vsi češki listi v zmanjšani obliki. Iz imenika je razvidno, da na Češkem izhaja 791 listov, tako da eden list pride na 6781 prebivalcev. Na Nemškem in Avstrijskem izhaja 4565 nemških časnikov in eden list pride še le na 13.025 nemških prebivalcev. Te številke dovolj jasno pričajo o velikem razširjanju in razvoju časnikov na Češkem.

(Prenos kostij Šafaříkovih.) Dné 13. majnika so Čehi prenesli telesne ostanke velikega Slovana Šafaříka iz karlinskega pokopališča na olšansko pokopališče v Pragi. Svečanosti so še vdeležili vsi mestni dostojanstveniki, češki učenjaki, pisatelji in dr. Kdo je bil Šafařík? Znan je vsemu slovanstvu kot velik učenjak in pisatelj. Največ se je poslavil s svojim imenitnim delom „Slovanske starožitnosti“, v katerem riše sliko slovanstva od 5. stoletja pred Kristusom do 10. stoletja po Kristusu. — Šafařík nikoli ni prenehal verovati v zmago resnice nad lažjo, pravice nad nasilstvom, slovanstva nad njegovimi sovražniki. Besede, s katerimi je Šafařík v burnem letu 1848. na slovanskem shodu v Pragi navdušil vse udeležence, bi si imel globoko v srce vtisniti vsak zaveden Slovan. Glasé se: „Izgubljen je le tisti, kdor je sam sebe izgubil. Zató se borimo junaški in bodemo ali vsi zmagali ali skupno in častno padli v boju. Tako bomo ozaljšali z vencem ali svoje glave ali svoje grobove.“

Križem sveta.

(Za cesarjevo sedemdesetletnico) bode dné 28. jun. zvečer v Schönbrunu priredilo 50.000 bivših vojakov cesarju bakljado. Pelo bode 4500 pevcev.

(Nadvojvoda Franc Ferdinand) bo v četrtek dné 28. jun. opoldne ob navzočnosti vseh nadvojvod, dvornih dostojanstvenikov itd. pred cesarjem položil prisego, v kateri izjavi, da povodom svoje morganatične poroke z grofico Chotekovo njegova soproga ne bo imela pravice cesarice in otroci ne pravice do nadvojvod, on sam pa se ne odreče pravici prestolonasledstva. Po tej prisegi cesar nadvojvodi dá dovoljenje, da se poroči, kar se bo izvršilo začetkom julija.

(Avstrija na Kitajskem.) Naša država je imela doslej na kitajskem eno ladijo „Zenta“. Sedaj je dobila tudi druga ladija „Marija Terezija“ v Pulju nalog, da odpluje tja. Razni listi so poročali, da dobé vojaki 97. pešpolka, v katerem so Slovenci, ukaz, da odrinejo na Kitajsko. Tudi na otok Kreta

so poslali najprej slovenske vojake. Zakaj pa enkrat nemških vojakov ne pošljejo kam v svet, saj so sinovi „večvrednega“ naroda!

(Homatije na Kitajskem.) Vstašem, tako zvanim „Bokserjem“, se je pridružilo 10.000 mož kitajske redne vojske. Vstaši so se polastili vseh poslaniških stanovanj. Na stotine pokristijanjenih Kitajcev je umorjenih, katoliške cerkve in kapele se razdane in požgane. V Taku so napadli iz trdnjav došle evropske ladje. Vnel se je hud boj. Položaj je zelo kritičen, kajti tudi kitajska cesarica je baje zapovedala svojemu generalu, naj se združi z Bokserji. Rusi imajo na Kitajskem nad 40.000 mož. V bitki pri Taku se zgubili 61 mož, dočim imajo premagani Kitajci 400 mrtvih, Rusi zgubili so edno ladjo. Bežeči Kitajci so razdri na begu brzoglavne in železniške zveze. Vse evropske velesile odpošiljajo vojaštvo na Kitajsko, ali pa storijo to v kratkem. Kitajska cesarica je pripravljena se do skrajnosti upirati ter izgnati vse Evropejce. Napočila je tedaj vojna, katera postane lahko prav dolgotrajna in krvava. Vstaši so se polastili mesta Tientsin in tam razdejali ne le stanovanja domačinov, marveč tudi tujcev.

(Grof Muravjev †). Dne 21. jun. zjutraj je umrl v Petrogradu nagloma ruski minister vnanjih zadev, Mihael Nikolajevič grof Muravjev. Malo prej je še sprejemal v svojem uradu uradnike in druge osebe. Muravjev je bil rojen 19. aprila 1845. Predno je postal vnanji minister, služboval je večinoma zunaj Rusije, najdalje pa v Berlinu, kjer se je tudi oženil. Muravjev je bil naslednik Lobanovega in jako energičen diplomat. Kar je hotel, je izvršil in ruska vnanja politika je dobila pod njim popolnoma novo smer. Car mu je v vsem popolnoma zaupal.

(Katera zavezница je Avstriji koristnejša?) Od 1. januarja 1899 do 1. maja 1900 podelila je ruska vlada samo v guberniji Lublin 310 avstrijskim podložnikom rusko državljanstvo. Kakšna razlika med Nemčijo in Rusijo! Dočim Pruska izganja Avstrijce samo zato, da bi jih ne trebalo sprejeti v državljansko zvezo, še Rusija celo vabi od nas izseljence ter jih proglašja po kratkem bivanju svojim državljanom.

(Značilno za Nemce in Čehce.) Nemcev je v Avstriji skoraj devet milijonov, Čehov le pet milijonov. Nemci imajo svoj „Schulverein“, Čehi svojo „Školsko matico“. Nemški šulverajn je imel v pretečenem letu 222.375 gld. dohodkov, češka „Matica“ pa 285.782 gld. Nemški šulverajn je zamogel porabiti za šolske namene le 172.181 gld., češka „Matica“ pa 258.740 gld. „Češka Matica“ vzdržuje eno srednjo šolo ter podpira štiri srednje šole, dalje 45 ljudskih šol s 112 razredi in 44 otroških vrtcev z 59 oddelki, šest obrtnih nadaljevalnih šol, ter podpira celo vrsto ljudskih šol in otroških vrtcev ter daruje vsako leto svojim podružnicam na Dunaju, Brnu in Budjpevacih po 8500 gld. Nemški šulverajn pa zdržuje komaj 16 ljudskih šol s 35 razredi in 33 otroških vrtcev. Iz tega se vidi, da se gre pri Čehih za sveto, idealno stvar, ki ima božji blagoslov, pri Nemcih pa le za ostudno gonjo zoper drugorodnike.

Gospodarske stvari.

Kako se konjem odpravi razvada, da ne breajo. Mnogo je konj, ki za seboj ne morejo trpeti človeka ali pa drugega konja ter precej brenejo. So celo konji, ki skušajo brcati osebe, stoječe ob strani. Vzrok temu je slaba vzgoja konja, zlobnost in v hlevu tudi nevoščljivost med konji zaradi krme. Da bi konje brcanja odvadili, so poskusili že razna sredstva. Eno najboljših sredstev je, konju okrog nosa dejati jermen, ki ima spodaj pritrdjen obroček. V ta obroček se pritrdi vrv, ki gre skozi obroček trebušnega pasa in je privezana na bicelj zadnje noge. Če konj brene, potem se vrv napne in konj dobi z jermenom močen udarec na nos. Vrvi pa ni premočno napeti, če ne, se lahko zgodi, da si konj zlomi nosno kost.

Drugo, a nekoliko surovo sredstvo, konje odvaditi brcanja, je vreča, napolnjena z razsekanimi vejami igličevja, ki se tako obesi zadej za konjem, da se konj precej vanjo zadene, ako nekoliko nazaj stopi ali če je nemiren. Kadar se rabi to sredstvo, je dobro konja postaviti v bolj ozko stajo. Kakor hitro se konj malo zadene ob vrečo, pa brca vanjo, kakor da bi bil iz sebe. Kolikor besneje konj brca ob vrečo, tem močnejše pada ta nazaj in bije ob konjeve noge. Konečno se konj zboji vražje vreče in postane miren. V tem trenutku naj eden vrečo zaguglje, da konja zopet udari po nogah. Iz bojazni pred vrečo si konj ne upa več brcniti in tresoč se po vsem životu ostane miren. Pri nekaterih konjih je to ravnanje treba večkrat ponoviti. To sredstvo je bolj primerno za navadne konje, a tudi zlahtnim konjem večkrat ne škoduje, ker se mnogi na ta način brcanja popolnoma odvadijo. „Kmet.“

Tržne cene.

V Celovcu, dne 21. junija.

Ime blaga	na birne		na hektolitre		Prignalo se je
	K	v	K	v	
pšenica	—	—	—	—	— konjev
rž	9	22	11	51	1 pitan vol
ječmen	—	—	—	—	60 vprežnih volov
oves	5	27	6	59	2 junc
turšica	8	45	10	50	87 krav
pšeno	16	—	20	—	— telic
fižol	—	—	—	—	— pitanih svinj
krompir	—	—	—	—	333 prascev
deteljno seme	—	—	—	—	
ajda	9	90	12	37	

Pitani voli so po — K do — K, vprežni voli po 238 K do 290 K, krave po 88 K do 260 K.

Sladko seno je meterski cent po 4 K 60 v do 5 K 20 v, kislo seno po 2 K 80 v do 4 K 20 v, slama po 2 K 80 v do 3 K 60 v.

Promet je bil slab. Sena in slame se je malo pripeljalo. Kupci so bili tudi s Tirolskega.

Velikovec, dne 20. junija. Prignali so: 286 volov, 95 krav, 5 telic, 5 telet, 176 ovac, 5 koz, 76 svinj. Cena pitanih volov 58 do 64 kron, vprežnih volov 52 do 58 kron za metriški cent žive vage. — Promet z govejo živino je bil dober; prišli so kupci iz Tirolskega in mesarji iz Celovca, tudi z ovčami je bil promet dober, s svinjami je bilo malo prometa.

Zilška Bistrica, dne 12. junija. Prignali so: 36 konjev, 4 vprežne vole, 2 junca, 53 krav, 16 telic. Sejem je bil dobro obiskan. Promet je bil precej živahen, kupčija dobra. Kupci so bili iz Tirolskega, Solnograškega, Štajerskega in Koroškega.

Spodnji Dravograd, dne 15. junija. Prignali so: 15 konjev, 60 pitanih volov, 305 vprežnih volov, 315 juncev, 222 krav. Cena pitanih volov 27 do 28 gld., vprežnih volov 25 do 26 gld. meterski cent žive vage. Sejem je bil dobro obiskan. Promet je bil precej dober. Kupčija je bila srednja. Kupci so bili iz Moravskega in Avstrijskega. Prihodnji sejem je dne 2. avgusta.

Št. Vid ob Glini, dne 18. junija. Prignalo se je 650 konjev, in 500 repov goveje živine, največ pitane živine. Kupčija je bila zelo živahna, cene dobre.

Sejmovi meseca julija. Dne 2. Železna Kapla, Trbiž; 4. Beljak; 7. Volsberg; 12. Libeliče; 12. Kotlje; 16. Št. Andraž; 26. Roje.

Dražbe.

(Kratice: vl. št. = vlozna številka; d. ob. = davčna občina.)

Trbiž. Dne 16. julija ob 8. uri hiša v Lipaljvasi, d. ob. Lipaljavas, vl. št. 37. Cena 3605 kron, najnižja ponudba 2404 kron.

Dobrlavas. Dne 5. julija od 9. do 12. in od 2. do 5. ure na mestu prostovoljna dražba Jergačeve bajte na Dobravi, vl. št. 1, d. ob. Proboj.

Velikovec. Dne 6. julija ob 10. uri, Kasperlejeva kmetija v Gruči, vl. št. 26, d. ob. Gabrije. Cena 3973 kron. — Dne 6. julija od 11. uri. Albrechtova kmetija vl. št. 19, d. ob. Št. Jakob. Cena 6968 kron, najnižja ponudba, 4645 kron.

Vabila.

Podružnica sv. Cirila in Metoda za Št. Štefan in okolico v zilski dolini napravi v nedeljo dne 1. julija 1900. 1. ob 1/4. uri popoldne v hiši „pri Pečku“ v Smolčicah pri Št. Štefanu ob Zili svoj letni občni zbor s sledečim vsporedom: 1. Pozdrav načelnikov. 2. Razni govori in nasveti. 3. Petje. 4. Volitev novega odbora. 5. Pobiranje letnih doneskov. 6. Prosta zabava. — Vse zavedne Slovence, posebno pa gg. govornike, prijazno vabi k obilni udeležbi

načelnistvo.

Zahvala.

V imenu slovenskih bogoslovcev celovških se podpisani prav iskreno zahvaljuje vsem častitim in blagorodnim rodoljubom, ki so v tako lepem številu počastili Sloveško slavnost, ter jim kliče za obile darove ob tej priložnosti prisrčen: Bog plati! — Tudi vsem onim darežljivim rodoljubom, ki so poslali bogoslovcem hitro in bogato podporo za ustanovitev tamburaškega zbora, kličemo: Prisrčna hvala! Bog naj Vam povrne vse. Imena vseh darilcev ostanejo zapisana v zapisniku „Slovenske akademije“ za vedno!

Janko Maierhofer,
t. č. predsednik „slov. akademije“.

➔ Za porabo sadja. Za pridelovanje vina. ➔

Stiskalnice

za sadni mošt
za grozdno vino

s stalno delujočim dvojnimi stiskalom in uravnavo stiskanja „Herkules“. Jamčimo za najvišjo zmoglost, do 20 odstotkov višjo, kakor pri vseh drugih stiskalnicah.

Sadni in grozdni mlini. Stroji za obiranje sadja.

Popolne naprave za pridelovanje mošta, stalne in za prevažanje. Stiskalnice in mlini za pridelovanje sadnih sokov. Sušilnice za sadje in zelenjad, lupilce in rezalnice, najnovejše samodejne patent-brizgalnice za grozdje in rastline „Syphonia“, izdelujejo in prodajajo z garancijo kot posebno v najnovejši, najbolj izvrstni in priznani najbolj sestavi

PH. MAYFARTH & Comp.

c. kr. izključlj. privilegirana

tovarna poljedelskih strojev, livarna in plavž na par.

Dunaj, II/1 Taborstrasse št. 71.

Obdarovani z nad 400 zlatimi, srebrnimi in bronastimi kolajnami.

Obširni ceniki in mnoga priznalna pisma se delijo zastoj. — Zastopniki in prekupci strojev se iščejo

Cerkveni shod

pri

Mariji v Dolini

bode

v nedeljo dne 8. julija 1900.

V soboto zvečer rožni venec, litanije in blagoslov.

V nedeljo ob 7. sv. maša z blagoslovom;

ob 8. slavnostni obhod s sv. Rešnjim

Telesom;

ob 9. slovenska pridiga;

ob 10. slovesna sv. maša;

ob 11. nemška pridiga;

ob 11. sv. maša z blagoslovom.

Popoldne ob 3. uri rožni venec, litanije in blagoslov.

Spovedovalo se bo v soboto zvečer in v nedeljo zjutraj.

Tiskarskega učenca,

ki bi imel veselje izučiti se za stavca, sina poštenih starišev, popolnoma zmožnega slovenskega in nemškega pismenega jezika, ki je z dobrim vspehom dovršil vsaj prvi razred latinske šole, realke ali dva razreda meščanske šole, sprejme pod običajnimi pogoji takoj ali ob sklepu šolskega leta

tiskarna družbe sv. Mohorja
v Celovcu.

Kovačnica se v najem dobi

pri Tičolu na Žirovnici (Wasserhofen), 1/4 ure od železne postaje Sinčavas, z gruntom, ali pa brez grunta (kakor ljubo). Pod kakimi pogoji, se izve pri omenjenem Tičolu.

Marija Korešnik-Tičolka.

Letovišče!

Za poletne mesece ima oddati dve lepi novi sobi (z opravo v eni sobi ali pa brez iste) za primerno ceno Matej Prosekar, posestnik v Kotmarivasi pri Celovcu.

Svoji k svojim!

Karol Tratnik,

izdelovatelj cerkvenega orodja in posode,

stolne ulice št. 1. — v Mariboru — Domgasse 1.

Priporočam se prečastiti duhovščini, cerkvenim predstojništvom in dobrotnikom za naročila različnega cerkvenega orodja, kakor monštranc, kelihov, ciborijev, lestencev (lustr), svečnikov, križev itd., katere izdelujem iz različnih kovin, iz zlata, srebra ali bronza, ali tudi iz samo pozlačene in posrebrene kovine. — Izdelujem vse po najnovejših vzorcih, strogo po cerkvenih pravilih. Staro orodje in posodo prav dobro popravljam, pozlatim ali posrebrim v ognju. — Priznalna pisma na razpolago. Delo umetniško. Cene nizke. Za vse svoje izdelke jamčim.

